

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానప్రథము

విఘ్నేశ్వరధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాసధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీకృష్ణధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాసధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్దం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,
యథాశక్తి, ఏకసప్తతితమోధ్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం,
ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

అథ ఏకసప్తతితమోఽధ్యాయః

బృహదశ్వ ఉవాచ

శ్రుత్వా వచః సుదేవస్య ఋతుపర్ణో నరాధిపః ।

సాంత్యయన్ శ్లక్షోయా వాచా బాహుకం ప్రత్యభాషత ॥ 71-1॥

విదర్భాన్ యాతుమిచ్ఛామి దమయంత్యాః స్వయంవరమ్ ।

ఏకాహ్నీ హయతత్త్వజ్ఞ మన్యసే యది బాహుక ॥ 71-2॥

ఏవముక్తస్య కౌంతేయ తేన రాజ్ఞా నలస్య హ ।

వ్యదీర్యత మనో దుఃఖాత్ ప్రదధ్యా చ మహామనాః ॥ 71-3॥

దమయంతి వదేదేతత్ కుర్యాద్ దుఃఖేన మోహితా ।

అస్మదర్థే భవేద్ వాయమ్ ఉపాయశ్చింతితో మహాన్ ॥ 71-4॥

నృశంసం బత వైదర్భీ భర్తృకామా తపస్వినీ ।

యయా క్షుద్రేణ నికృతా కృపణా పాపబుద్ధినా ॥ 71-5॥

స్త్రీస్వభావశ్చలో లోకే మమ దోషశ్చ దారుణః ।

స్యాదేవమపి కుర్యాత్ సా వివాసాద్ గతసౌహృదా ॥ 71-6॥

మమ శోకేన సంవిగ్నా వైరాశ్యాత్ తనుమధ్యమా ।

వైవం సా కర్షిచిత్ కుర్యాత్ సాపత్యా చ విశేషతః ॥ 71-7॥

యదత్ర సత్యం వాసత్యం గత్వా వేత్స్వామి నిశ్చయమ్ ।

ఋతుపర్ణస్య వై కామమ్ ఆత్మార్థం చ కరోమ్యహమ్ ॥ 71-8॥

ఇతి నిశ్చిత్య మనసా బాహుకో దీనమానసః ।

కృతాంజలిరువాచేదమ్ ఋతుపర్ణం జనాధిపమ్ ॥ 71-9॥

ప్రతిజానామి తే వాక్యం గమిష్యామి నరాధిప ।

ఏకాహ్నీ పురుషవ్యాఘ్ర విదర్భనగరీం నృప ॥ 71-10॥

తతః పరీక్షా మశ్వానాం చక్రే రాజస్య బాహుకః ।
అశ్వశాలాముపాగమ్య భాంగాసురిన్పాజ్జయా ॥ 71-11॥

స త్వర్యమాణో బహుశః ఋతుపర్ణేన బాహుకః ।
అశ్వన్ జిజ్ఞాసమానో వై విచార్య చ పునః పునః ।
అధ్యగచ్ఛత్ కృశానశ్వాన్ సమర్థానధ్వని క్షమాన్ ॥ 71-12॥

తేజోబలసమాయుక్తాన్ కులశీలసమన్వితాన్ ।
వర్జితాన్లక్షణార్హినైః పృథుప్రోథాన్ మహాహనూన్ ॥ 71-13॥

శుద్ధాన్ దశభిరావర్తైః సింధుజాన్ వాతరంహసః ।
దృష్ట్వా తానబ్రవీద్ రాజా కించిత్ కోపసమన్వితః ॥ 71-14॥

కిమిదం ప్రార్థితం కర్తుం ప్రలబ్ధవ్యా న తే వయమ్ ।
కథమల్పబలప్రాణాః వక్ష్యంతీమే హయా మమ ।
మహాదధ్వానమపి చ గంతవ్యః కథమీదృశైః ॥ 71-15॥

బాహుక ఉవాచ

ఏకో లలాటే ద్వా మూర్ధ్ని ద్వా ద్వా పార్శ్వోపపార్శ్వయోః ।
ద్వా ద్వా వక్షసి విజ్ఞేయౌ ప్రయాణే చైక ఏవ తు ॥ 71-16॥

ఏతే హయా గమిష్యంతి విదర్బాన్ నాత్ర సంశయః ।
యానన్యాన్ మన్యసే రాజన్ బ్రూహి తాన్ యోజయామితే ॥ 71-17॥

ఋతుపర్ణ ఉవాచ

త్వమేవ హయతత్త్వజ్ఞః కుశలో హ్యసి బాహుక ।
యాన్ మన్యసే సమర్థాంస్త్వం క్షీప్రం తానేవ యోజయ ॥ 71-18॥

తతః సదశ్వాంశ్చతురః కులశీలసమన్వితాన్ ।
యోజయామాస కుశలః జవయుక్తాన్ రథే నలః ॥ 71-19॥

తతో యుక్తం రథం రాజా సమారోహతః త్వరాన్వితః ।
అథ పర్యపతన్ భూమౌ జానుభిస్తే హయోత్తమాః ॥ 71-20॥

తతో నరవరః శ్రీమాన్ నలో రాజా విశాంపతే ।
సాంత్యయామాస తానశ్వాన్ తేజోబలసమన్వితాన్ ॥ 71-21॥

రశ్మిభిశ్చ సముద్యమ్య నలో యాతుమియేష సః ।
సూతమారోప్య వార్ష్ణేయం జవమాస్థాయ వై పరమ్ ॥ 71-22॥

తే చోద్యమానా విధివద్ బాహుకేన హయోత్తమాః ।
సముత్పేతురథాకాశం రథినం మోహయన్నివ ॥ 71-23॥

తథా తు దృష్ట్వా తానశ్వాన్ వహతో వాతరంహసః ।
అయోధ్యాధిపతిః శ్రీమాన్ విస్మయం పరమం యయౌ ॥ 71-24॥

రథఘోషం తు తం శ్రుత్వా హయసంగ్రహణం చ తత్ ।
వార్ష్ణేయశ్చింతయామాస బాహుకస్య హయజ్ఞతామ్ ॥ 71-25॥

కిం ను స్యాన్మాతలిరయం దేవరాజస్య సారథిః ।
తథా తల్లక్షణం వీరే బాహుకే దృశ్యతే మహత్ ॥ 71-26॥

శాలిఘోత్రోఽథ కింతు స్యాత్ హయనాం కులతత్త్వవిత్ ।
మానుషం సమనుప్రాప్తః వపుః పరమశోభనమ్ ॥ 71-27॥

ఉతాహూస్విద్ భవేద్ రాజా నలః పరపురంజయః ।
సోఽయం నృపతి రాయాతః ఇత్యేవం సమచింతయత్ ॥ 71-28॥

అథ చేహ నలో విద్యాం వేత్తి తామేవ బాహుకః ।
తుల్యం హి లక్షయే జ్ఞానం బాహుకస్య నలస్య చ ॥ 71-29॥

అపి చేదం వయస్తుల్యం బాహుకస్య నలస్య చ ।
నాయం నలో మహావీర్యః తద్విద్యశ్చ భవిష్యతి ॥ 71-30॥

ప్రచ్ఛన్నా హి మహాత్మానః చరంతి పృథివీమిమామ్ ।
దైవేన విధినా యుక్తాః శాస్త్రోక్తైశ్చ నిరూపణైః ॥ 71-31॥

భవేన్న మతిభేదో మే గాత్రవైరూప్యతా ప్రతి ।
ప్రమాణాత్ పరిహీనస్తు భవేదితి మతిర్మమ ॥ 71-32॥

వయఃప్రమాణం తత్తుల్యం రూపేణ తు విపర్యయః ।
నలం సర్వగుణైర్ముక్తం మన్యే బాహుకమంతతః ॥ 71-33॥

ఏవం విచార్య బహుశో వార్షిష్ఠ్యయః పర్యచింతయత్ ।
హృదయేన మహారాజ పుణ్యశ్లోకస్య సారథిః ॥ 71-34॥

ఋతుపర్ణశ్చ రాజేంద్రో బాహుకస్య హయజ్ఞతామ్ ।
చింతయన్ ముముదే రాజా సహవార్ణేయసారథిః ॥ 71-35॥

ఐకాగ్ర్యం చ తథోత్సాహం హయసంగ్రహణం చ తత్ ।
పరం యత్నం చ సంప్రేక్ష్య పరాం సుదమవాప హ ॥ 71-36॥

ఇతి శ్రీమన్మహాభారతే వనపర్వణి నలోపాఖ్యానపర్వణి
ఋతుపర్ణవిదర్భగమనే ఏకసప్తతితమోఽధ్యాయః ॥71॥

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

